

SON SUYAGI ANEVRIZMASI SABABLARI VA DAVOLASH CHORALARI

*Karabayeva Lola Xudayberdiyevna**Siyob Abu Ali ibn Sino nomidagi Jamoat Salomatligi texnikumi*

Annotatsiya . Son suyagi arteriyasi anevrizmasi soningizdagi qon tomirining cho'zilgan qismidir. Zaif arteriya devori yorilib, ko'p qon yo'qotish xavfi ostida. Ushbu noyob holatni jarrohlik yo'li bilan tiklash son suyagi anevrizmasining yorilishining oldini oladi. Bu operatsiya odatda yaxshi natija beradi.

Abstract. A femoral artery aneurysm is a bulge in a blood vessel in your thigh. The weakened artery wall is at risk of bursting, causing a lot of blood loss. Surgical repair of this rare condition can prevent the femoral aneurysm from rupturing. This surgery usually has a good outcome.

Аннотация. Аневризма бедренной артерии — это выпячивание кровеносного сосуда в бедре. Ослабленная стенка артерии подвержена риску разрыва, что приводит к значительной кровопотере. Хирургическое лечение этого редкого состояния может предотвратить разрыв аневризмы бедренной артерии. Эта операция обычно имеет благоприятный исход.

Anevrizma - qon tomir devorining, odatda arteriyaning zaiflashishi tufayli bo'rtib chiqishi yoki pufaklanishi. Agar kengayish tomirning odatda kutilgan diametrining kamida 50% bo'lsa, bo'rtib ketish anevrizma deb ataladi. Anevrizmalar odatda hech qanday alomat keltirmaydi, shuning uchun odam ularning mavjudligidan bexabar qolishi mumkin, ammo anevrizmaning to'satdan portlashi xavfli bo'lishi mumkin. Son suyagi arteriyasi anevrizmasi - bu soningizdagi arteriyaning normal hajmidan ikki baravar ko'p cho'zilgan yoki bo'rtib chiqqan qismidir. Bu sodir bo'lganda, arteriya devorining barcha qatlamlari juda ko'p cho'zilib ketadi. Bu arteriya devorini zaiflashtiradi va uning yirtilishi ehtimolini oshiradi. Agar u yirtilsa, siz ushbu asosiy arteriyadan ko'p qon yo'qotishingiz mumkin.

Son arteriyasi anevrizmalari ko'proq 70 yoshdan oshgan va erkaklarda uchraydi. Son arteriyasi anevrizmalari holatlarning 70% gacha ikki tomonlama bo'lishi mumkin. Son arteriyasi anevrizmasi bilan og'rigan bemorlarning 25% gacha qorin aortasi yoki yonbosh arteriyasi anevrizmasiga ega bo'lishi mumkin. Son arteriyasi anevrizmalari uchun xavf omillari chekish, arterioskleroz, yuqori qon bosimi va tizimli biriktiruvchi to'qima kasalliklarini o'z ichiga oladi.

Aseptomatik bemorlarda bu anevrizmalar bemorlar tomonidan yoki fizik tekshiruvda chov bo'rtishi yoki massa sifatida aniqlanishi mumkin. Ushbu ko'rinish tufayli uni churra bilan osongina adashtirish mumkin. Biroq, fizik tekshiruvda bu massaning kuchli pulsatsiyasi son arteriyasi anevrizmasiga shubha tug'dirishi kerak.

Distal embolizatsiya belgisi yo'qligiga ishonch hosil qilish uchun pastki ekstremitalarning to'liq qon tomir tekshiruvi o'tkazilishi kerak. Bundan tashqari, katta anevrizmalar pastki ekstremitadan venoz qaytishni siqib chiqarishi va pastki ekstremitalarda venoz tiqilishi/shish yoki hatto chuqur venalar trombozi keltirib chiqarishi mumkinligi sababli, oyoq-qo'l shishib ketishini tekshirish kerak. Bemorlar atrofdagi tuzilmalar yoki nervlarga bosim tufayli og'riqni boshdan kechirishlari mumkin. Bemorlardan chov sohasidagi oldingi travma tarixi haqida so'rash kerak. Fiziki tekshiruv tananing boshqa joylarida anevrizmalarni qidirishni o'z ichiga olishi kerak. Har qanday arterial anevrizma mikotik bo'lishi mumkinligi sababli, bemorlardan tizimli infeksiya belgilari haqida so'rash va tizimli infeksiya belgilari (masalan, endokardit) bor-yo'qligini tekshirish kerak.

Son suyagi arteriyasi anevrizmalarining turlari

Tibbiy xodimlar son suyagi arteriyasi anevrizmalarini joylashuvi bo'yicha atashadi. Ikki turi:

I turdagi son suyagi anevrizmasi: Sizning anevrizmangiz umumiy son suyagi arteriyangizning ikkita kichikroq arteriyaga (chuqur va yuzaki son suyagi) bo'linishi yoki tarmoqlanishidan oldin to'xtaydi.

II turdagi son suyagi anevrizmasi: Sizning anevrizmangiz tarmoqlanish nuqtasini va chuqur arteriyangizni o'z ichiga oladi.

III turdagi son suyagi anevrizmasi: Sizning anevrizmangiz faqat yuzaki son suyagi arteriyasini (umumiy son suyagi arteriyasining shoxlaridan biri) o'z ichiga oladi.

IV turdagi son suyagi anevrizmasi: Sizning anevrizmangiz faqat chuqur yoki chuqur son suyagi arteriyasini o'z ichiga oladi.

Son suyagi anevrizmasiga chalingan odamlar ko'pincha erkaklardir. Bundan tashqari, ular odatda 70 yoshdan katta. Agar sizda quyidagi xavf omillari bo'lsa, son suyagi arteriyasi anevrizmasiga chalinish ehtimoli ko'proq:

- Yuqori qon bosimi.
- Yuqori xolesterin.
- Biriktiruvchi to'qima kasalligi.
- Tamaki mahsulotlarini iste'mol qilish.
- Ateroskleroz, masalan, oldingi yurak xuruji yoki periferik arteriya kasalligi.
- Oilangizda kimdir anevrizmaga chalingan.

Son suyagi arteriyasi anevrizmasi qanchalik keng tarqalgan?

Son suyagi arteriyasi anevrizmalari kam uchraydi, ammo ular ikkala oyog'ingizda ham bo'lishi mumkin. Ba'zi odamlarda son suyagi arteriyasida va bir vaqtning o'zida boshqa arteriyada anevrizma mavjud. Oyoqlaringizdagi qon tomirlaridagi anevrizmalar erkaklarning 0,007% ga ta'sir qiladi. Ayollarda bu foiz yanada pastroq.

Son suyagi arteriyasi anevrizmasining belgilari quyidagilarni o'z ichiga olishi

mumkin:

- Chovdagi pulsatsiyalanuvchi bo'lak.
- Oyoqning pastki qismida shish.
- Chov yoki oyoqdagi bosim yoki og'riq.
- Qon quyqalari.
- Anevrizmaning yorilishi (keng tarqalgan emas).

Biroq, son suyagi anevrizmasi bilan og'rigan odamlarning 40% gacha hech qanday alomatlarga ega emas.

Son suyagi arteriyasi anevrizmasining sababi nima?

Son suyagi arteriyasi anevrizmasining sabablari quyidagilarni o'z ichiga olishi mumkin:

Ateroskleroz (eng keng tarqalgan sabab).

Yuqori qon bosimi.

Baxtsiz hodisa yoki jarohat natijasida travma.

Elers-Danlos sindromi, Marfan sindromi yoki adventitial kist kasalligi kabi biriktiruvchi to'qimalarga ta'sir qiluvchi kasalliklar.

Bu sabablar son suyagi arteriyasi devorini zaiflashtirishi va anevrizmaga olib kelishi mumkin.

Son suyagi arteriyasi anevrizmasi qanday tashxislanadi?

Tibbiy xizmat ko'rsatuvchi provayderingiz fizik tekshiruv paytida son suyagi arteriyasi anevrizmasini sezishi mumkin. Biroq, chovdagi bo'rtiq churraga o'xshab ko'rinishi va sezilishi mumkin. Tekshiruvlar ularga bu nima ekanligini aniqlashga yordam beradi.

Son suyagi arteriyasi anevrizmasini tashxislash uchun qanday testlar o'tkaziladi?

Son suyagi arteriyasi anevrizmasini tashxislash va uni davolashni rejalashtirish uchun testlar quyidagilarni o'z ichiga oladi:

- Ultratovush tekshiruvi.
- KT (kompyuter tomografiyasi) angiogrammasi.
- Magnit-rezonans angiogrammasi (MRA).

Xulosa. Son suyagi arteriyangizda anevrizma bo'lishi juda kam uchraydigan holat. Biroq, agar sizda anevrizma bo'lsa, anevrizma yorilishi yoki yorilishidan oldin jarrohlik yo'li bilan ta'mirlanishingiz mumkin. Ushbu turdagi anevrizma keng tarqalgan emasligi sababli, ushbu operatsiyalar bo'yicha katta tajribaga ega bo'lgan mutaxassisni topish sizga xotirjamlik baxsh etishi mumkin.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Hall HA, Minc S, Babrowski T. Peripheral artery aneurysm (<https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/23885937/>). Surg Clin North Am. 2013 Aug;93(4):911-23, ix. Accessed 11/18/2022.
2. Merck Manual Professional Version. Peripheral Arterial Aneurysms (<https://www.merckmanuals.com/professional/cardiovascular-disorders/peripheral-arterial-disorders/peripheral-arterial-aneurysms>). Accessed 11/18/2022.
3. Ramana RK, Lewis BE, Dieter RS. Lower Extremity Peripheral Arterial Disease. In: Dieter RS, Dieter RA, Jr., Dieter RA, III, eds. Peripheral Arterial Disease. McGraw Hill; 2009.
4. Saleem T, D'Cruz JR, Baril DT. Femoral Aneurysm Repair (<https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK470329/>). 2022 Jan 11. In: StatPearls [Internet]. Treasure Island, FL: StatPearls Publishing; 2022 Jan-. Accessed 11/18/2022.
5. Society for Vascular Surgery. Peripheral Aneurysm (<https://vascular.org/patients-and-referring-physicians/conditions/peripheral-aneurysm>). Accessed 11/18/2022.